

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PRIITA PIKAMÄEA
přednesené dne 30. září 2021¹

Věc C-483/20

XXXX

proti

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Conseil d'État (Státní rada, Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Společná politika týkající se azylu a doplňkové ochrany – Nezletilé dítě, které získalo mezinárodní ochranu v členském státě – Společná řízení pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany – Směrnice 2013/32/EU – Článek 33 odst. 2 písm. a) – Nepřípustnost žádosti o mezinárodní ochranu podané rodičem z důvodu předchozího přiznání postavení uprchlíka v jiném členském státě – Právo na respektování rodinného života – Nejlepší zájem dítěte – Články 7, 18 a 24 Listiny základních práv Evropské unie – Skutečné a prokázané riziko zacházení v rozporu s právem na respektování rodinného života – Normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany – Směrnice 2011/95/EU“

Obsah

I.	Právní rámec	3
	A. Unijní právo	3
	B. Belgické právo	3
II.	Spor v původním řízení a předběžné otázky	4
III.	Řízení před Soudním dvorem	4
IV.	Právní analýza	5
	A. Úvodní úvahy	5

¹ – Původní jazyk: francouzština.

B.	K mechanismu nepřipustnosti žádosti o mezinárodní ochranu stanovenému v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32.	5
1.	K doslovnému, systematickému a teleologickému výkladu	6
2.	K neexistenci automaticnosti odmítnutí žádosti o mezinárodní ochrany pro nepřipustnost	7
C.	K vážné hrozbě zacházení v rozporu s článkem 7 Listiny, ve spojení s články 18 a 24 Listiny	9
1.	K ochraně rodinného života poskytované směrnicemi 2011/95 a 2013/32	9
2.	K postavení žadatele v hostitelském členském státě	11
a)	K článku 23 směrnice 2011/95	11
b)	Ke směrnici 2003/86	13
3.	Ke vztahu mezi žadatelem a jeho rodinným příslušníkem	17
D.	Dílčí závěry	18
E.	K důsledkům připustnosti žádosti o mezinárodní ochranu	19
V.	Závěry	23

1. Migrace je často výsledkem kombinace dvou prvků: nebezpečí a tísně. Ve věci předložené Soudnímu dvoru přicestoval syrský státní příslušník přes Libyi a Turecko do Rakouska, kde podal z důvodu tísně žádost o mezinárodní ochranu. Poté, co získal postavení uprchlíka, se dotýčný přemístil do Belgie, aby následoval své dvě děti, jedno z nich nezletilé, a podal zde novou žádost o mezinárodní ochranu, která byla prohlášena za nepřipustnou s ohledem na předchozí přiznání mezinárodní ochrany v prvně uvedeném členském státě.

2. V tomto kontextu zejména vyvstává podle mého názoru dosud neřešená otázka, zda může právo na respektování rodinného života, zakotvené v článku 7 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), ve spojení s povinností zohlednit nejlepší zájem dítěte stanovenou v čl. 24 odst. 2 Listiny, zabránit mechanismu nepřipustnosti žádostí o mezinárodní ochranu stanovenému v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32/EU².

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60).

I. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Kromě určitých ustanovení primárního práva, a to článku 78 SFEU a článků 7, 18 a 24 Listiny, jsou v rámci projednávané věci relevantní články 2, 14, 33 a 34 směrnice 2013/32, články 2, 23, 24 směrnice 2011/95/EU³, jakož i články 2, 3 a 10 směrnice 2003/86/ES⁴.

B. Belgické právo

4. Článek 10 odst. 1 bod 7 loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon o vstupu na území, pobytu, usazování, a vyhošťování cizinců) ze dne 15. prosince 1980 (*Moniteur belge* ze dne 31. prosince 1980, s. 14584) stanoví:

„1. S výhradou ustanovení článků 9 a 12 je následujícím osobám dovoleno zdržovat se v Království déle než tři měsíce:

[...]

7. otec a matka cizince, který byl uznán za uprchlíka ve smyslu článku 48/3 nebo za osobu požívající doplňkové ochrany, kteří s ním budou žít, za předpokladu, že je tento cizinec mladší 18 let a vstoupil na území Království, aniž byl doprovázen zletilým cizincem, který za něj podle práva odpovídá, a následně se skutečně nenacházel v péči takové osoby, nebo byl ponechán bez doprovodu po vstupu na území Království.

[...]“

5. Článek 57/6 loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců), ve znění zákona ze dne 21. listopadu 2017 (*Moniteur belge* ze dne 12. března 2018, s. 19712), stanoví:

„[...]

3. Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides [Generální komisař pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti] může prohlásit žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou, pokud:

[...]

3. žadateli již byla přiznána mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie;

[...]“

³ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9).

⁴ – Směrnice Rady ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06, s. 224).

II. Spor v původním řízení a předběžné otázky

6. Dne 1. prosince 2015 získal navrhovatel v původním řízení, který je syrským státním příslušníkem, postavení uprchlíka v Rakousku. Začátkem roku 2016 se přemístil do Belgie, aby zde následoval své dvě dcery, jednu z nich nezletilou, kterým byl v Belgii dne 14. prosince 2016 přiznán status doplňkové ochrany. Tento navrhovatel má vůči tomuto nezletilému dítěti, se kterým žije, rodičovskou odpovědnost, ale nemá povolení k pobytu v Belgii.

7. V červnu 2018 podal navrhovatel v původním řízení žádost o mezinárodní ochranu v Belgii. Dne 11. února 2019 prohlásil Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (generální komisař pro uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti, Belgie) tuto žádost za nepřípustnou z důvodu, že dotyčnému již byla mezinárodní ochrana přiznána jiným členským státem. Rozsudkem ze dne 8. května 2019 Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro sporné záležitosti cizinců, Belgie) zamítla žalobu podanou navrhovatelem v původním řízení proti tomuto rozhodnutí o nepřípustnosti.

8. Podáním ze dne 21. května 2019 podal navrhovatel v původním řízení proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tvrdí, že dodržování zásady zachování celistvosti rodiny a respektování nejlepšího zájmu dítěte brání za okolností daného případu tomu, aby Belgický stát mohl využít možnosti prohlásit žádost o mezinárodní ochranu za nepřípustnou. Rovněž uvádí, že v zájmu dodržování téže zásady je třeba, aby mu byla tato ochrana poskytnuta, aby mohl zejména požívat výhod stanovených v člancích 24 až 35 směrnice 2011/95, což by nepostrádalo určitou vazbu na logiku mezinárodní ochrany.

9. Podle odpůrce v původním řízení se zásada zachování celistvosti rodiny, která může vést k poskytnutí „odvozeného“ statusu, v projednávané věci nepoužije, neboť navrhovatel v původním řízení i jeho dětem již byla poskytnuta mezinárodní ochrana. Mimoto má za to, že pouhý nejlepší zájem dítěte nemůže odůvodnit použití této zásady ani poskytnutí této ochrany.

10. Za těchto podmínek se Conseil d'État (Státní rada, Belgie) rozhodla přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Brání právo Evropské unie, zejména články 18 a 24 [Listiny], články 2, 20, 23 a 31 [směrnice 2011/95] a čl. 25 odst. 6 [směrnice 2013/32] tomu, aby členský stát při uplatnění svého oprávnění podle čl. 33 odst. 2 písm. a) [směrnice 2013/32] odmítl žádost o mezinárodní ochranu jako nepřípustnou z důvodu, že ochrana již byla poskytnuta jiným členským státem, pokud je žadatelem otec nezletilého dítěte bez doprovodu požívajícího ochrany v prvním členském státě, který je jediným rodičem tvořícím jádro rodiny, jenž s tímto dítětem žije a bydlí a jehož rodičovská odpovědnost vůči dotyčnému dítěti byla uvedeným členským státem uznána? Nevyžadují naopak zásady zachování celistvosti rodiny a respektování nejlepšího zájmu dítěte, aby byla tomuto rodiči přiznána ochrana státem, ve kterém získalo ochranu jeho dítě?“

III. Řízení před Soudním dvorem

11. Evropská komise, jakož i belgická a italská vláda předložily svá písemná vyjádření.

IV. Právní analýza

A. Úvodní úvahy

12. Úvodem považuji za nezbytné učinit několik poznámek týkajících se dosahu žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve vazbě na obsah písemností zúčastněných, přičemž uvedená žádost obsahuje formálně dvě otázky předložené Soudnímu dvoru:

- první otázka se týká možnosti členského státu prohlásit na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 za *nepřípustnou* žádost o mezinárodní ochranu podanou rodičem, který žije společně se svým nezletilým dítětem, které má nárok na doplňkovou ochranu v tomto státě, pokud jiný členský stát poskytl uvedenému rodiči takovou ochranu dříve;
- druhá otázka evokuje nutnost *poskytnutí* mezinárodní ochrany tomuto rodiči státem, ve kterém jeho dítě získalo doplňkovou ochranu, a to na základě „zásad zachování celistvosti rodiny a respektování nejlepšího zájmu dítěte“.

13. I když jsou obě tyto otázky nepochybně spjaté, s ohledem na obecnou úvahu, kterou vyžadují ohledně společného evropského azylového systému a ochrany rodinného života, kterou tento systém poskytuje, nemají jasně totožný předmět, neboť otázka týkající se přezkumu přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu nemůže být zaměňována s otázkou týkající se posouzení této žádosti po věcné stránce.

14. Uvádím přitom, že se zúčastnění ve svých vyjádřeních zaměřili na prokázání, že směrnice 2011/95 a 2013/32, vykládané ve světle článků 7, 18 a 24 Listiny, nevyžadují, aby členský stát *poskytl* mezinárodní ochranu v takové situaci, jako je situace navrhovatele v původním řízení. Jinými slovy, dotyčným nelze přiznat žádný status spadající pod mezinárodní ochranu v návaznosti na žádost, jejímž jediným cílem je zajistit sloučení rodiny. Na základě dedukce z této meritorní úvahy dospěli zúčastnění totožně k závěru, že členský stát je oprávněn využít možnosti stanovené v článku 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, a tedy prohlásit žádost o mezinárodní ochranu podanou uvedeným navrhovatelem za *nepřípustnou*. Takové uvažování se mi jeví jako hodné kritiky v tom, že opomíjí prvotní a nezbytnou analýzu zvláštní problematiky přípustnosti žádostí o mezinárodní ochranu, a tedy otázku výkladu čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32.

B. K mechanismu nepřípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu stanovenému v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32

15. Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, vykládaný ve světle článků 7, 18 a čl. 24 odst. 2 Listiny⁵, musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát využil možnosti poskytované tímto ustanovením a odmítl žádost o mezinárodní ochranu jako *nepřípustnou* z důvodu, že jiný členský stát již přiznal žadateli takovou ochranu, pokud je tento žadatel otcem nezletilého dítěte, kterému byla ve státě, jemuž byla určena výše uvedená žádost, poskytnuta doplňková ochrana, a je jediným

⁵ – Předkládací rozhodnutí výslovně nezmiňuje článek 7 Listiny, ale odkazuje na zásadu zachování celistvosti rodiny. V každém případě v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska musí být předběžné otázky vyřešeny s ohledem na všechna ustanovení Smlouvy a sekundárního práva, která mohou být relevantní pro předložený problém, včetně ustanovení, na která se vnitrostátní soud v předkládacím rozhodnutí neodvolal [rozsudky ze dne 29. října 2015, Nagy (C-583/14, EU:C:2015:737, bod 21), a ze dne 11. dubna 2019, Repsol Butano a DISA Gas (C-473/17 a C-546/17, EU:C:2019:308, bod 38)].

rodičem, který s ním žije, a z toho důvodu je nositelem rodičovské odpovědnosti. Podle ustálené judikatury platí, že pro výklad ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí⁶.

1. K doslovnému, systematickému a teleologickému výkladu

16. Účelem směrnice 2013/32 je podle článku 1 této směrnice stanovit společná řízení pro přiznávání a odnímání mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95. Podle článku 33 odst. 1 směrnice 2013/32, kromě případů, kdy se žádost neposuzuje podle nařízení (EU) č. 604/2013⁷, nemusí členské státy posuzovat, zda žadatel splňuje podmínky pro přiznání nároku na mezinárodní ochranu podle směrnice 2011/95, považuje-li se žádost podle tohoto článku za nepřijatelnou. V tomto ohledu čl. 33 odst. 2 směrnice 2013/32 obsahuje taxativní výčet situací, v nichž členské státy „mohou považovat“ žádost o mezinárodní ochranu za nepřijatelnou⁸. Ze znění čl. 33 odst. 2 směrnice 2013/32 vyplývá, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu uložit členským státům, aby ve svých právních předpisech zavedly povinnost příslušných orgánů posoudit přijatelnost žádostí o mezinárodní ochranu nebo stanovit v případě existence některého z důvodů nepřijatelnosti uvedených v tomto ustanovení zamítnutí žádosti bez předchozího posouzení po věcné stránce.

17. Jedná se tedy pouze o možnost poskytnutou členským státům⁹, ale také o odchylku od jejich povinnosti posoudit všechny žádosti po věcné stránce podle bodu 43 odůvodnění této směrnice¹⁰. Soudní dvůr tak uvedl, že článek 33 směrnice 2013/32 tím, že vymezil případy, v nichž je taková žádost považována za nepřijatelnou, má za cíl zmírnit povinnost členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu¹¹. Na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 mohou členské státy považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřijatelnou, pokud mezinárodní ochranu přiznal jiný členský stát, a tedy odmítnout bez posouzení po věcné stránce tuto žádost, což je možnost a důvod provedený Belgickým královstvím v jeho právních předpisech.

18. Tento odkaz Soudního dvora na zmírnění povinnosti členských států posuzovat žádosti o mezinárodní ochranu odráží jeden z cílů sledovaných unijním normotvůrcem prostřednictvím přijetí článku 33 směrnice 2013/32, a sice cíl hospodárnosti řízení¹². Záměrem normotvůrce je tedy umožnit druhému členskému státu, kterému je žádost o mezinárodní ochranu určena, aby neprovedl nové úplné posouzení po věcné stránce u žádosti, kterou již posoudil a které vyhověl první členský stát. Účelem tohoto mechanismu nepřijatelnosti je zjednodušit a snížit zatížení příslušných vnitrostátních orgánů s cílem zabránit zahlcení systému povinností státních orgánů zabývat se několikanásobnými žádostmi podanými stejným žadatelem¹³. Rozměr hospodárnosti

⁶ – Viz rozsudek ze dne 6. června 2013, MA a další (C-648/11, EU:C:2013:367, bod 50 a citovaná judikatura).

⁷ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31).

⁸ – Viz rozsudek ze dne 19. března 2020, Bevándorlasi és Menekültügyi Hivatal (Tompá) (C-564/18, EU:C:2020:218, bod 29).

⁹ – Viz rozsudek ze dne 19. března 2019, Ibrahim a další (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, dále jen „rozsudek Ibrahim a další“, EU:C:2019:219, bod 58). Tento fakultativní charakter nutně vede k možným rozdílům ve vnitrostátních právních předpisech týkajících se mechanismu nepřijatelnosti žádostí o mezinárodní ochranu.

¹⁰ – Připomínám, že podle ustálené judikatury musí být odchylky předmětem restriktivního výkladu [rozsudky ze dne 29. dubna 2004, Kapper (C-476/01, EU:C:2004:261, bod 72); ze dne 12. listopadu 2009, TeliaSonera Finland (C-192/08, EU:C:2009:696, bod 40), a ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 87)].

¹¹ – Viz rozsudek ze dne 17. března 2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, bod 43).

¹² – Viz rozsudek Ibrahim a další, bod 77.

¹³ – Pokud jde o nařízení Dublin II, obdobně viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, N. S. a další (C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 79).

řízení je mimoto neoddělitelný od cíle rychlosti sledovaného směrnicí 2013/32, přičemž přijetí rozhodnutí co možná nejdříve je podle znění bodu 18 odůvodnění této směrnice popsáno tak, že je v zájmu členských států i žadatelů o mezinárodní ochranu.

19. Konečně je třeba zmínit další cíl sledovaný unijním normotvůrcem prostřednictvím několika právních nástrojů tvořících společný evropský azylový systém, nařízením č. 604/2013¹⁴, směrnicí 2011/95¹⁵ a směrnicí 2013/32¹⁶, a sice omezení dalšího pohybu žadatelů o mezinárodní ochranu v Unii. V tomto ohledu, pokud jde o sblížení procesních pravidel, by mohlo přinucení druhého členského státu, aby po věcné stránce přezkoumal žádost o mezinárodní ochranu, která již byla přijata v prvním členském státě, v rozporu s výše uvedeným cílem podněcovat některé státní příslušníky třetích zemí, kterým byla poskytnuta mezinárodní ochrana, k tomu, aby vyhledávali lepší úroveň ochrany nebo výhodnější materiální životní podmínky.

20. Z výše uvedených úvah však nelze vyvodit, že provádění čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 vede k automatickému zamítnutí druhé žádosti o mezinárodní ochranu podané v jednom členském státě státním příslušníkem třetí země, který již tuto ochranu získal v jiném státě.

2. *K neexistenci automatickosti odmítnutí žádosti o mezinárodní ochrany pro nepřipustnost*

21. Zaprvé je třeba zdůraznit, že k přijetí rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu co nejdříve nemůže v každém případě v souladu s bodem 18 odůvodnění směrnice 2013/32 dojít bez předchozího provedení přiměřeného a úplného posouzení situace jejího autora¹⁷.

22. V tomto ohledu tato směrnice jednoznačně stanoví povinnost poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu možnost osobního pohovoru před přijetím rozhodnutí o jeho žádosti. Článek 14 odst. 1 směrnice 2013/32 tak stanoví, stejně jako stanovil čl. 12 odst. 1 směrnice 2005/85, že dříve než rozhodující orgán vydá rozhodnutí, poskytne se žadateli příležitost k osobnímu pohovoru o jeho žádosti o mezinárodní ochranu s osobou, která je podle vnitrostátního práva k vedení takového pohovoru příslušná. Tato povinnost, která je součástí základních zásad a záruk uvedených v kapitole II těchto směrnic, platí jak pro rozhodnutí o přípustnosti, tak pro rozhodnutí ve věci samé. Okolnost, že se uvedená povinnost vztahuje i na rozhodnutí o přípustnosti, je výslovně potvrzena v článku 34 směrnice 2013/32, nadepsaném „Zvláštní pravidla týkající se pohovorů o přípustnosti“, který v odstavci 1 stanoví, že před tím, než rozhodující orgán rozhodne o přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu, umožní členské státy žadateli, aby vyjádřil svůj názor na použití důvodů uvedených v článku 33 této směrnice na jeho konkrétní situaci a že za tímto účelem členské státy provedou osobní pohovor ohledně přípustnosti žádosti¹⁸.

¹⁴ – Viz rozsudky ze dne 17. března 2016, *Mirza* (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, bod 52), a ze dne 10. prosince 2020, *Minister for Justice and Equality (Žádost o udělení mezinárodní ochrany v Irsku)* (C-616/19, EU:C:2020:1010, body 51 a 52).

¹⁵ – Viz bod 13 odůvodnění směrnice 2011/95 a obdobně ve vztahu ke směrnici Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. 2005, L 326, s. 13, a oprava Úř. věst. 2006, L 236, s. 36), rozsudek ze dne 10. prosince 2020, *Minister for Justice and Equality (Žádost o udělení mezinárodní ochrany v Irsku)* (C-616/19, EU:C:2020:1010, body 51 a 52).

¹⁶ – Viz bod 13 odůvodnění směrnice 2013/32.

¹⁷ – Mimoto z rozsudku *Ibrahim a další* (bod 98) vyplývá, že pro určení, zda státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti splňuje předpoklady k poskytnutí mezinárodní ochrany, musí členské státy v souladu s čl. 4 odst. 3 směrnice 2011/95 provádět individuální posouzení každé žádosti o mezinárodní ochranu.

¹⁸ – Viz rozsudek ze dne 16. července 2020, *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, body 46 až 48).

23. Článek 34 odst. 1 směrnice 2013/32 rovněž uvádí, že členské státy mohou stanovit výjimku z pravidla, podle kterého vedou s žadatelem osobní pohovor ohledně přípustnosti jeho žádosti o mezinárodní ochranu, pouze v souladu s článkem 42 této směrnice v případě pozdější žádosti¹⁹. Okolnost, že unijní normotvůrce se v rámci této směrnice rozhodl stanovit jednak jasnou a výslovnou povinnost členských států poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu příležitost k osobnímu pohovoru před přijetím rozhodnutí o jeho žádosti a jednak taxativní výčet výjimek z této povinnosti, svědčí o zásadním významu, který se v azylovém řízení takovému osobnímu pohovoru přisuzuje²⁰.

24. Právo přiznané žadateli v člancích 14 a 34 směrnice 2013/32 moci vyjádřit při osobním pohovoru svůj názor na použitelnost důvodu nepřipustnosti na jeho konkrétní situaci je v zásadě vykonáno bez přítomnosti rodiny v souladu s čl. 15 odst. 1 této směrnice a je doprovázeno zvláštními zárukami, které jsou uvedeny podrobně v odstavcích 2 a 3 výše uvedeného článku a které mají zajistit účinnost tohoto práva²¹. Nicméně je třeba poznamenat, že příslušný vnitrostátní orgán může mít za to, že k provedení přiměřeného posouzení je nezbytná přítomnost jiných rodinných příslušníků, což jasně prokazuje, že v průběhu řízení jsou zohledněny rodinné otázky.

25. Zadruhé je třeba uvést, že Soudní dvůr již připustil výjimku z provádění mechanismu nepřipustnosti stanoveného směrnicí 2013/32, a konkrétně z čl. 33 odst. 2 písm. a) této směrnice. Podle judikatury Soudního dvora platí, že toto ustanovení brání členskému státu v tom, aby využil možnosti poskytované tímto ustanovením a odmítl žádost o mezinárodní ochranu jako nepřipustnou z důvodu, že jiný členský stát již přiznal žadateli takovou ochranu, pokud předvídatelné životní podmínky žadatele jakožto osoby požívající této ochrany v tomto jiném členském státě ho vystaví vážné hrozbě, že bude podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny²².

26. Podle Soudního dvora možnost poskytnutá čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 tvoří v rámci společného azylového systému zavedeného touto směrnicí výraz zásady vzájemné důvěry, která umožňuje a ukládá, aby členské státy v rámci společného evropského azylového systému předpokládaly, že zacházení s žadatelem o mezinárodní ochranu v každém členském státě je v souladu s požadavky Listiny, úmluvy o právním postavení uprchlíků, podepsané v Ženevě dne 28. července 1951 [*Sbírka smluv Organizace Spojených Národů*, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)] (dále jen „Ženevská úmluva“) a Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“). Tuto domněnku a uplatnění této možnosti, která z ní vyplývá, nelze odůvodnit, pokud je prokázáno, že tomu tak ve skutečnosti v daném členském státě není²³.

27. Z této judikatury vyplývá, že domněnka dodržování základních práv vyplývajících ze zásady vzájemné důvěry je vyvratitelná a že i když, v odpovědi na předběžné otázky položené v tomto smyslu předkládajícím soudem zakotvil Soudní dvůr výjimku z provádění mechanismu

¹⁹ – Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že spor v původním řízení nespadá pod takový případ, který je uveden v čl. 33 odst. 2 bodě d) a v článku 40 směrnice 2013/32. V rozsudku ze dne 9. září 2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Zamítnutí následné žádosti – Lhůta pro podání žaloby) (C-651/19, EU:C:2020:681, bod 58), Soudní dvůr uvedl, že každé následné žádosti o mezinárodní ochranu předchází první žádost, která byla s konečnou platností zamítnuta, v rámci níž příslušný orgán provedl úplné posouzení za účelem určení, zda lze dotčeného žadatele uznat za osobu požívající mezinárodní ochrany.

²⁰ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, body 55 a 59).

²¹ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, bod 64).

²² – Viz rozsudek Ibrahim a další, bod 101, a usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar (C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 43).

²³ – V tomto smyslu viz rozsudek Ibrahim a další, body 83 až 86, a usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar (C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964, bod 41).

nepřípustnosti stanoveného v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 s ohledem na porušení článků 1 a 4 Listiny, předpoklad uvažování Soudního dvora se týká všech základních práv²⁴, včetně článku 7 o ochraně rodinného života a čl. 24 odst. 2 Listiny o povinnosti přihlédnout k nejlepšímu zájmu dítěte, stejně jako článku 18 Listiny²⁵.

28. V rámci tohoto řízení o předběžné otázce vyvstává otázka, zda prohlášení nepřípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu může za okolností věci v původním řízení vést k porušení základních práv žadatele.

C. K vážné hrozbě zacházení v rozporu s článkem 7 Listiny ve spojení s články 18 a 24 Listiny

1. K ochraně rodinného života poskytované směrnicemi 2011/95 a 2013/32

29. Je nesporné, že vytvoření společného evropského azylového systému odpovídá vůli unijního normotvůrce zajistit dodržování základních práv žadatelů o mezinárodní ochranu, která vyplývají z Ženevské úmluvy, Listiny a EÚLP²⁶, a zejména práva na respektování rodinného života.

30. Směrnice 2011/95 i směrnice 2013/32 byly přijaty na základě článku 78 SFEU a za účelem dosažení cíle stanoveného v tomto článku, společné politiky Unie v oblasti azylu, doplňkové ochrany a dočasné ochrany v souladu s Ženevskou úmluvou, jakož i zajištění dodržování článku 18 Listiny. Mimoto z bodu 3 odůvodnění obou těchto směrnic vyplývá, že na základě závěrů Evropské rady v Tampere unijní normotvůrce usiloval o to, aby společný evropský azylový systém, k jehož vymezení přispívají uvedené směrnice, byl založen na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy²⁷. V tomto ohledu Závěrečný akt konference zplnomocněných zástupců Organizace spojených národů, která vypracovala znění této úmluvy, výslovně uznal „základní právo“ uprchlíka na celistvost rodiny a doporučil smluvním státům, aby učinily nezbytná opatření na její zachování a obecněji na ochranu rodiny uprchlíka, což odráží úzký vztah mezi právem uprchlíka na celistvost rodiny a logikou mezinárodní ochrany²⁸.

31. Cílem směrnice 2011/95 je zajištění plného dodržování lidské důstojnosti a práva na azyl u „žadatelů o azyl a jejich rodinných příslušníků“ (bod 16 odůvodnění) a výslovně ukládá členským státům zajistit, aby mohla být zachována celistvost rodiny tím, že stanoví určitá práva ve prospěch rodinných příslušníků osoby požívající mezinárodní ochrany (čl. 23 odst. 1 a 2), přičemž cílem je usnadnit integraci těchto osob v hostitelském členském státě. Bod 60 odůvodnění směrnice 2013/32 stanoví, že tato směrnice respektuje základní práva a ctí zásady uznané v Listině. Cílem této směrnice je zejména zajistit plné respektování lidské důstojnosti a podpořit uplatňování

²⁴ – Tento závěr potvrzuje použití výrazu „zejména“ v bodě 83 rozsudku Ibrahim a další.

²⁵ – V rozsudku Ibrahim a další (body 95 až 100) Soudní dvůr ostatně přezkoumal případné porušení tohoto ustanovení ve vztahu k systematickému odmítání, bez skutečného posouzení, přiznání členským státem postavení uprchlíka žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří splňují podmínky stanovené v kapitolách II a III směrnice 2011/95. I když měl za to, že toto zacházení nemohlo být považováno za splňující povinnosti vyplývající z článku 18 Listiny, Soudní dvůr nicméně rozhodl, že ostatní členské státy mohou novou žádost odmítnout jako nepřípustnou na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 vykládaného ve světle zásady vzájemné důvěry, jelikož členský stát, který udělil status doplňkové ochrany, je povinen pokračovat v řízení o přiznání postavení uprchlíka.

²⁶ – Právo na respektování rodinného života je zaručeno v článku 8 EÚLP a podle Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) je zachování celistvosti rodiny základním právem uprchlíka (rozsudek ESLP ze dne 10. července 2014, Tanda-Muzinga v. Francie, CE:ECHR:2014:0710JUD000226010, bod 75). Soudní dvůr v rozsudku ze dne 27. června 2006, Parlament v. Rada (C-540/03, EU:C:2006:429, bod 53) uvedl, že i když EÚLP nezaručuje jako základní právo právo cizince vstoupit nebo mít bydliště na území určité země, vypovězení osoby ze země, ve které žijí její blízcí příbuzní, může představovat zásah do práva na respektování rodinného života tak, jak je chráněno čl. 8 odst. 1 této úmluvy.

²⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek Ibrahim a další, bod 97, a rozsudek ze dne 23. května 2019, Bilali (C-720/17, EU:C:2019:448, bod 54).

²⁸ – Viz stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:514, bod 51) a generálního advokáta J. Richarda de la Tour ve věci Bundesrepublik Deutschland (Zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:384, bod 66).

zejména článků 18 a 24 Listiny a v souladu s tím musí být prováděna. I když ochrana rodinného života, upravená v článku 7 Listiny, není obsažena mezi základními cíli uvedené směrnice, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že tento článek musí být vykládán ve spojení s povinností brát v úvahu nejlepší zájem dítěte uznaný v čl. 24 odst. 2 Listiny a při zohlednění nezbytnosti, aby dítě pravidelně udržovalo osobní vztahy s oběma rodiči, vyjádřené v odst. 3 téhož článku²⁹.

32. Bod 33 odůvodnění směrnice 2013/32 jasně stanoví, že při provádění této směrnice³⁰ by se členské státy měly v souladu s Listinou a s mezinárodní Úmluvou o právech dítěte z roku 1989³¹ řídit především zásadou nejlepšího zájmu dítěte, která se odráží ve výslovné a obecné povinnosti stanovené v čl. 25 odst. 6 této směrnice. Při posuzování nejlepšího zájmu dítěte musí členské státy zejména náležitě zohlednit blahobyt a sociální rozvoj nezletilé osoby včetně její minulosti. Ustanovení směrnice 2013/32 tak nelze vykládat v tom smyslu, že porušují základní právo dítěte udržovat pravidelné osobní vztahy se svými rodiči, jehož dodržování nesporně splývá s nejlepším zájmem dítěte³². Připomínám, že členské státy nejen že musí vykládat své vnitrostátní právo v souladu s unijním právem, ale musí rovněž dbát na to, aby se neopíraly o výklad znění předpisu sekundárního práva, který koliduje se základními právy chráněnými právním řádem Unie³³.

33. V této souvislosti³⁴ je třeba mít za to, že v případě, že by byl žadatel o mezinárodní ochranu v případě návratu do členského státu, který mu původně udělil postavení uprchlíka nebo doplňkovou ochranu, vystaven vážné hrozbě, že bude podroben zacházení v rozporu s článkem 7 Listiny, ve spojení s články 18 a 24 Listiny, členský stát, u kterého byla nová žádost podána, by neměl mít možnost namítat její nepřipustnost. Tato situace podle mého názoru vykazuje výjimečnou povahu, kterou judikatura Soudního dvora³⁵ vyžaduje k vyvrácení domněnky vyplývající ze zásady vzájemné důvěry.

34. Posouzení vážné hrozby, že bude žadatel podroben zacházení v rozporu s článkem 7 Listiny, ve spojení s články 18 a 24 Listiny, může být provedeno až poté, co mu byla poskytnuta příležitost předložit během osobního pohovoru o přípustnosti žádosti uvedeného v čl. 14 odst. 1 a v čl. 34 odst. 1 směrnice 2013/32 všechny skutečnosti, zejména osobní povahy, které mohou potvrdit existenci této hrozby. Pokud tedy příslušný orgán zamýšlí považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou z důvodu uvedeného v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, musí být cílem tohoto pohovoru nejen poskytnout žadateli příležitost vyjádřit se k otázce, zda mu byla mezinárodní ochrana skutečně přiznána jiným členským státem, ale

²⁹ – Viz rozsudek ze dne 16. července 2020, État belge (Sloučení rodiny – nezletilé dítě) (C-133/19, C-136/19 a C-137/19, EU:C:2020:577, bod 34 a citovaná judikatura).

³⁰ – Zohlednění nejlepšího zájmu dítěte ostatně představuje všeobecný cíl veškerých právních předpisů, které tvoří společný evropský azylový systém.

³¹ – Úmluva o právech dítěte, přijatá Valným shromážděním Organizace spojených národů v jeho rezoluci 44/25 ze dne 20. listopadu 1989, která vstoupila v platnost dne 2. září 1990 a která zavazuje všechny členské státy, rovněž uznává zásadu respektování rodinného života. Je založena na uznání toho, co je vyjádřeno v šestém bodě jejího odůvodnění, že pro harmonický rozvoj své osobnosti musí dítě vyrůstat v rodinném prostředí. Článek 9 této úmluvy tak stanoví, že smluvní státy dbají na to, aby nebylo dítě odděleno od rodičů proti jejich vůli (odstavec 1) a uznávají právo dítěte odděleného od jednoho nebo obou rodičů udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu se zájmy dítěte [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. června 2006, Parlament v. Rada (C-540/03, EU:C:2006:429, bod 57)].

³² – Obdobně viz rozsudek ze dne 5. října 2010, McB. (C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, bod 60 a citovaná judikatura).

³³ – Viz rozsudek ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 54 a citovaná judikatura).

³⁴ – Vedle toho lze dále citovat bod 17 odůvodnění a čl. 17 odst. 2 nařízení č. 604/2013, ze kterých plyne, že kterýkoli členský stát se může odchýlit od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.

³⁵ – Viz rozsudek Ibrahim a další, bod 84.

především možnost uvést všechny skutečnosti, které charakterizují jeho specifickou situaci, aby tento orgán mohl vyloučit, že tento žadatel nebude v případě přemístění do tohoto jiného členského státu vystaven uvedené hrozbě³⁶.

35. Pokud jde o určení vážné hrozby porušení tohoto základního práva na respektování rodinného života, které je posuzováno ve spojení s povinností zohlednit nejlepší zájem dítěte, toto určení zahrnuje zohlednění dvou skutečností: jednak právního postavení žadatele o mezinárodní ochranu v členském státě, ve kterém pobývá ve společnosti svého rodinného příslušníka požívajícího tuto ochranu, a jednak povahy vztahů dotčené osoby s tímto rodinným příslušníkem.

2. K postavení žadatele v hostitelském členském státě

36. Domnívám se, že postavení žadatele, které mu zaručuje určitou stabilitu a jistotu, pokud jde o jeho pobyt v hostitelském členském státě, může vyloučit jakékoli riziko návratu do prvního členského státu a odpovídajícím způsobem zaručit celistvost rodiny v hostitelském státě. V tomto ohledu uvádím, že zúčastnění tvrdí, že právo na respektování rodinného života a nejlepšího zájmu dítěte je zaručeno právními předpisy odpovídajícími okolnostem případu, a to článkem 23 směrnice 2011/95 a směrnicí 2003/86, jejíž provedení umožňuje poskytnout navrhovateli v původním řízení odpovídající postavení.

a) K článku 23 směrnice 2011/95

37. Účelem kapitoly VII směrnice 2011/95, nadepsané „Obsah mezinárodní ochrany“, je vymezit práva, kterých mohou požívat³⁷ žadatelé o postavení uprchlíka nebo o doplňkovou ochranu, jejichž žádosti bylo vyhověno, a která zahrnují i zachování celistvosti rodiny v souladu s článkem 23 této směrnice. Tento článek totiž ukládá členským státům, aby upravily své vnitrostátní právo tak, aby rodinní příslušníci ve smyslu uvedeném v čl. 2 písm. j) uvedené směrnice osoby požívající postavení uprchlíka nebo doplňkové ochrany měli za určitých podmínek nárok na výhody uvedené v člancích 24 až 35 směrnice 2011/95, které zahrnují zejména vydání povolení k pobytu, přístup k zaměstnání nebo přístup ke vzdělání a jejichž cílem je zachování celistvosti rodiny³⁸. Cílem tohoto zvláštního právního režimu je zajistit co nejlepší integraci osoby požívající mezinárodní ochrany a jejich rodinných příslušníků v hostitelském členském státě.

38. Použití článku 23 směrnice 2011/95 je podmíněno splněním tří kumulativních podmínek. Zaprvé potenciálním příjemcem předmětných výhod musí být rodinný příslušník ve smyslu čl. 2 písm. j) této směrnice. Zadruhé nesmí osobně splňovat podmínky nezbytné pro získání mezinárodní ochrany. Zatřetí, jeho osobní právní postavení musí být slučitelné s poskytováním výhod stanovených směrnicí 2011/95³⁹. Považuji za relevantní přezkoumat zejména první dvě podmínky.

³⁶ – Obdobně viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, body 49 a 53).

³⁷ – Obdobně viz rozsudek ze dne 24. června 2015, T. (C-373/13, EU:C:2015:413, bod 68).

³⁸ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 68).

³⁹ – Je třeba uvést, že splnění těchto tří podmínek se může ukázat jako nedostatečné v případě, že dotyčná osoba spadá pod některý z případů vyloučení z mezinárodní ochrany stanovených v kapitolách III a V směrnice 2011/95. Podobně čl. 23 odst. 4 tohoto aktu stanoví, že členské státy mohou vždy odmítnout, omezit nebo odejmout výhody uvedené v odstavcích 1 a 2 tohoto článku z důvodů bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku.

39. Zaprvé čl. 2 písm. j) směrnice 2011/95 se týká rodinných příslušníků osoby požívající mezinárodní ochrany, kteří se zdržují v souvislosti se žádostí o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě, pokud tato rodina existovala již v zemi původu. Otec, matka nebo jiný dospělý, jenž odpovídá za osobu nezletilou, spadají pod definici „rodinného příslušníka“. Rodinné vztahy tedy musí existovat před vstupem rodiny do hostitelského členského státu⁴⁰ a dotčení rodinní příslušníci se musí zdržovat v tomto státě „v souvislosti se žádostí o mezinárodní ochranu“, což není vskutku příliš jasná formulace. V tomto ohledu sdílím výklad tohoto výrazu ze strany generálního advokáta J. Richarda de la Tour v jeho stanovisku ve věci Bundesrepublik Deutschland (Zachování celivosti rodiny)⁴¹, podle kterého tato podmínka předpokládá, že rodinní příslušníci doprovázeli osobu požívající mezinárodní ochrany ze země původu do hostitelského členského státu za účelem podání její žádosti, a projevíli tak vůli zůstat spolu. To je vyjádřeno v bodě 16 odůvodnění směrnice 2011/95, který upřesňuje, že unijní normotvůrce je povinen zajistit plné dodržování práv „žadatelů o azyl a jejich rodinných příslušníků, kteří je doprovázejí“⁴².

40. Otec nezletilé dívky, která zjevně není vdaná, který má nárok na doplňkovou ochranu, navrhovatel v původním řízení, může spadat do kategorie „rodinných příslušníků“ uvedené v čl. 2 písm. j) třetí odrážce směrnice 2011/95, pokud splňuje obě podmínky, což zjevně nevyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, pokud jde o druhou z těchto podmínek. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a z kasačního opravného prostředku podaného navrhovatelem v původním řízení totiž vyplývá, že na konci roku 2013 navrhovatel v původním řízení uprchl ze své země a v roce 2014 přicestoval do Rakouska, kde mu byl dne 1. prosince 2015 přiznán status uprchlíka. Následně opustil Rakousko začátkem roku 2016, aby se v Belgii „sloučil“ se svými dcerami, které získaly v této zemi status doplňkové ochrany dne 14. prosince 2016, a svou žádost o mezinárodní ochranu zde podal až dne 14. června 2018. Z tohoto připomenutí skutečností je možné vyvodit, že navrhovatel a jeho děti zvolili odlišnou migrační cestu, kdy navrhovatel nedoprovázel své dcery na jejich cestě ze země původu do hostitelského členského státu.

41. Zadruhé se čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95 vztahuje pouze na rodinné příslušníky osoby požívající mezinárodní ochranu, kteří osobně nesplňují podmínky nezbytné pro získání mezinárodní ochrany⁴³. Použití tohoto ustanovení tedy předpokládá, že bylo provedeno posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podané daným rodinným příslušníkem po věcné stránce, které vedlo k negativnímu závěru ohledně splnění hmotněprávních podmínek pro udělení statutu uprchlíka nebo doplňkové ochrany, jak jsou uvedeny v člancích 9 až 10 a 15 směrnice 2011/95. Podle znění článku 32 směrnice 2013/32 členské státy mohou považovat žádost za nedůvodnou, pouze pokud rozhodující orgán zjistil, že žadatel nesplňuje předpoklady pro přiznání mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95. Je přitom nesporné, že prohlášení o nepřipustnosti žádosti o mezinárodní ochranu přijaté na základě článku 33 směrnice 2013/32 nepředchází žádné posouzení této žádosti po věcné stránce, od kterého hodlal unijní

⁴⁰ – Cílem směrnice 2011/95 není ochrana rodinných vztahů vytvořených po vstupu žadatele o azyl na území hostitelského členského státu. To ji odlišuje od směrnice 2003/86, která se použije rovněž na rodinné vztahy založené po příchodu osoby usilující o sloučení rodiny na území dotčeného členského státu [viz čl. 2 písm. d) směrnice 2003/86].

⁴¹ – C-91/20, EU:C:2021:384, bod 55.

⁴² – Tento druhý požadavek představuje nový odlišující prvek od systému týkajícího se sloučení rodiny zavedeného směrnicí 2003/86, neboť směrnice 2003/86 stanoví v čl. 5 odst. 3, že není-li stanoveno jinak, žádost o sloučení se podává, „zatímco se rodinní příslušníci zdržují mimo území členského státu, ve kterém pobývá osoba usilující o sloučení rodiny“.

⁴³ – Jinými slovy, dotčený rodinný příslušník nemůže požívat maximální ochrany, pokud neexistuje nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy, ale s cílem zajistit zachování celivosti rodiny s osobou požívající ochrany má nárok na různé výhody, což jej staví do situace, která je blízká situaci této osoby požívající ochrany.

normotvůrce právě osvobodit dotčený členský stát z důvodů hospodárnosti řízení. Provádění čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95 tedy spadá mezi situace, kdy žádost o mezinárodní ochranu nenaráží na některý z důvodů nepřijatelnosti.

42. Rovněž se lze zabývat možností zohlednit, pokud jde pouze o tuto konkrétní otázku použitelnosti čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95, zvláštní důvod nepřijatelnosti stanovený v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32. Původní rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany po posouzení žádosti za tímto účelem po věcné stránce je součástí legislativního systému zahrnujícího pojmy a kritéria společná členským státům stanoveného směrnicí 2011/95. Připomínám, že čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 je v rámci společného azylového řízení stanoveného uvedenou směrnicí výrazem zásady vzájemné důvěry, která ukládá, zejména co se týče prostoru svobody, bezpečnosti a práva, aby všechny členské státy až na výjimečné okolnosti vycházely z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo⁴⁴. I když za současného stavu právních předpisů neexistuje žádný „evropský“ status uprchlíka nebo status doplňkové ochrany společný všem členským státům, provádění čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 představuje formu implicitního uznání správného posouzení opodstatněnosti žádosti o mezinárodní ochranu prvním členským státem.

43. Za těchto okolností bez ohledu na to, zda je rozhodnutí o nepřijatelnosti žádosti vnímáno pouze z hlediska její procesní povahy nebo ve spojení se zvláštním důvodem nepřijatelnosti uvedeným výše, domnívám se, že situace vzniklá tímto rozhodnutím může odůvodnit závěr o nezpůsobilosti navrhovatele v původním řízení, který má prokazatelně status uprchlíka, z hlediska výhod stanovených v člancích 24 až 35 směrnice 2011/95, jelikož se nepoužije čl. 23 odst. 2 téhož aktu⁴⁵. Toto posledně uvedené ustanovení tedy nemůže navrhovateli v původním řízení zaručit řešení pro získání povolení k pobytu, které mu umožní pobývat ve stejném členském státě jako jeho děti, a zabránit tak jakékoliv hrozbě porušení základního práva na respektování rodinného života.

b) Ke směrnici 2003/86

44. Podle znění jejího článku 1 je cílem směrnice 2003/86 stanovit podmínky pro uplatňování práva na sloučení rodiny státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území členských států. Cíli obecně sledovanými touto směrnicí, které jsou uvedeny v bodech 4 a 8 odůvodnění této směrnice, jsou usnadnění integrace dotčených státních příslušníků třetích zemí tím, že jim umožněno vést normální rodinný život, a stanovení příznivějších podmínek pro uplatňování práva na sloučení rodiny uprchlíky s ohledem na jejich zvláštní situaci⁴⁶.

45. Tyto podmínky stanovené v kapitole V směrnice 2003/86 se doslovně týkají pouze sloučení rodiny „uprchlíků“. Článek 3 odst. 2 písm. c) této směrnice zejména stanoví, že se tato směrnice nepoužije, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny oprávněna pobývat v členském státě na

⁴⁴ – V tomto smyslu viz rozsudek Ibrahim a další, body 84 a 85.

⁴⁵ – Poznávám, že v bodě 39 svého vyjádření Komise uznala, stejně jako odpůrce v původním řízení, nepoužitelnost čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95 s ohledem na postavení navrhovatele v původním řízení jako uprchlíka. Naopak italská vláda tvrdí (bod 27 vyjádření), že „i když nemůže získat postavení uprchlíka (toto postavení mu již bylo přiznáno v jiném členském státě), navrhovatel v původním řízení bude moci v každém případě získat povolení k pobytu ve státě, ve kterém má jeho nezletilá dcera právo na doplňkovou ochranu“, jakož i další výhody stanovené v čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95. Pokud by toto tvrzení, které je nedostatečně odůvodněno, bylo opodstatněné, bylo by možné konstatovat, že příslušné belgické orgány mohou zohlednit přiznání postavení uprchlíka navrhovateli k tomu, aby prohlásily jeho druhou žádost o mezinárodní ochranu na základě čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 za nepřijatelnou a současně odůvodnily použití čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95 tím, že nespĺňuje podmínky pro získání takového postavení, což se může jevit jako vnitřně rozporné.

⁴⁶ – Viz rozsudek ze dne 12. prosince 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Sloučení rodiny – sestra uprchlíka) (C-519/18, EU:C:2019:1070, body 34 a 58).

základě „podpůrné formy ochrany“ v souladu s mezinárodními závazky, vnitrostátními právními předpisy či postupy členských států. Taková formulace je vysvětlena tím, že v unijním právu v době přijetí směrnice 2003/86 neexistoval status osoby požívající doplňkové ochrany. Je třeba konstatovat, že evropský právní rámec pro azyl se značně vyvinul s uznáním takového statusu ve směrnici 2004/83/ES⁴⁷ a sblížením obou režimů ochrany se směrnicí 2011/95. Z bodů 8, 9 a 39 odůvodnění této posledně uvedené směrnice vyplývá, že unijní normotvůrce hodlal zavést jednotný status pro osoby mající nárok na mezinárodní ochranu, a v důsledku toho rozhodl, že s výjimkou nutných a objektivně odůvodněných případů by osobám, které mají nárok na status doplňkové ochrany, měla být udělena stejná práva a výhody, jaké podle této směrnice náleží uprchlíkům⁴⁸.

46. Navzdory tomuto významnému vývoji a otázkám komisaře Rady Evropy pro lidská práva⁴⁹ ohledně rozdílného zacházení s oběma dotčenými statusy Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2003/86 musí být vykládána v tom smyslu, že se nepoužije na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky osoby, které byl přiznán status doplňkové ochrany. V tomto ohledu rozhodl, že vzhledem k tomu, že společná kritéria pro přiznání doplňkové ochrany byla inspirována již existujícími režimy v členských státech, jež mají být harmonizovány a v případě potřeby nahrazeny, byl by čl. 3 odst. 2 písm. c) směrnice 2003/86 do značné míry zbaven užitečného účinku, kdyby měl být vykládán tak, že se nevztahuje na osoby, jimž byl přiznán status doplňkové ochrany upravený unijním právem⁵⁰. Je přitom nesporné, že nezletilé dítě navrhovatele v původním řízení, které je potenciální „osobou usilující o sloučení rodiny“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2003/86, má povolení k pobytu v Belgii z důvodu svého statusu osoby požívající doplňkové ochrany, což vylučuje sloučení rodiny v této zemi v souladu s výše uvedenou judikaturou.

47. S ohledem na toto zjištění Komise jednak odkazuje na možnost žádosti o sloučení rodiny podané v Rakousku, v zemi, ve které má navrhovatel v původním řízení statut uprchlíka, a jednak na belgické právní předpisy povolující toto sloučení, pokud je osoba usilující o sloučení rodiny osobou požívající doplňkové ochrany, zejména pokud jde o otce nebo matku takové osoby, kteří s ním budou žít, za předpokladu, že tato osoba je mladší osmnácti let, vstoupila do Belgie, aniž by byla doprovázena dospělým cizincem, který je za ni ze zákona odpovědný, a poté nebyla skutečně převzata do péče takové osoby, nebo byla po vstupu ponechána sama. Pokud jde o první výše uvedené řešení, domnívám se, že vyvolává řadu obtíží, které lze označit za „neúnosné“.

⁴⁷ – Směrnice Rady ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96).

⁴⁸ – Viz rozsudky ze dne 1. března 2016, Alo a Osso (C-443/14 a C-444/14, EU:C:2016:127, bod 32), a ze dne 13. září 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713, bod 42). Je třeba zdůraznit, že v roce 2011 Komise zahájila prostřednictvím zelené knihy o právu na sloučení rodiny státních příslušníků třetích zemí, kteří pobývají v Evropské unii (Směrnice 2003/86/ES) [COM (2011) 735 final], diskusi o možné reformě této směrnice. Jeden z bodů předložených k diskusi se týkal právě otázky vyloučení doplňkové ochrany z působnosti směrnice. Navzdory podpoře ze strany mnoha mezinárodních organizací k přepracování uvedené směrnice v tom smyslu, že by do působnosti této směrnice byly zahrnuty osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, nedošlo.

⁴⁹ – Komisař Rady Evropy pro lidská práva vyjádřil pochybnosti ohledně souladu vyloučení osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, ze systému stanoveného směrnicí 2003/86 s EÚLP („Uplatňování práva uprchlíků na sloučení rodiny v Evropě“, tematická zpráva, 2017). Při rozhodování o souladu článku 8 EÚLP s uložením tříleté čekací doby před umožněním sloučení rodiny ve vztahu k osobám, které mají právo na doplňkovou nebo dočasnou ochranu, ESLP rozhodl o porušení tohoto ustanovení v rozsudku ze dne 9. července 2021, M.A c. Danemark (CE:ECHR:2021:0709JUD000669718). Soud v tomto rozsudku nicméně zdůraznil, že situace osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, není totožná se situací uprchlíků (bod 153), a že členské státy mají široký prostor pro uvážení, pokud jde o přístup ke sloučení rodiny ve vztahu k osobám, které mají nárok na doplňkovou ochranu (bod 155). Rozlišení mezi těmito dvěma ochranami tedy nebylo ze strany ESLP zpochybněno.

⁵⁰ – Viz rozsudky ze dne 7. listopadu 2018, K a B (C-380/17, EU:C:2018:877, bod 33), a ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 34). Ohledně konstatování v právní nauce, pokud jde o restriktivní výklad směrnice 2003/86, viz Peers S., *EU Justice and Home Affairs Law (Volume 1: EU Immigration and Asylum Law)*, 4. vyd., OUP, Oxford 2016, s. 402.

48. Zaprvé provádění směrnice 2003/86 může vést k dočasnému odloučení rodiny. V souladu s čl. 2 písm. a) až d) směrnice 2003/86 se tato směrnice vztahuje pouze na osoby usilující o sloučení rodiny, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, jinými slovy na každou osobu, která není občanem Unie ve smyslu čl. 20 odst. 1 SFEU, která „je oprávněna pobývat v členském státě“ a žádá o sloučení rodiny nebo jejíž rodinní příslušníci žádají o sloučení s ní, a na rodinné příslušníky státního příslušníka třetí země, kteří se slučují s osobou usilující o sloučení rodiny za účelem zachování celistvosti rodiny, bez ohledu na to, zda rodinné vztahy předcházejí vstupu osoby usilující o sloučení rodiny či nikoli. Tato žádost musí být v zásadě podána a posouzena v době, kdy rodinní příslušníci mají bydliště mimo území členského státu, ve kterém má bydliště osoba usilující o sloučení rodiny⁵¹. Navrhovatel v původním řízení by proto mohl být případně nucen opustit Belgie a své dcery⁵², aby mohl odejít a usadit se sám v Rakousku, zemi, ve které může oprávněně pobývat s ohledem na status uprchlíka, který mu byl přiznán. Jeho děti by naopak nemohly vstoupit do této země během posuzování žádosti, což může trvat devět měsíců, přičemž tato lhůta může být prodloužena. Článek 5 odst. 3 druhý pododstavec a bod 7 odůvodnění směrnice 2003/86 však členským státům umožňují odchýlit se od obecného pravidla uvedeného v prvním pododstavci a žádost podanou v okamžiku, kdy již rodinní příslušníci pobývají na jeho území, a to „za vhodných okolností“, jejichž určení spadá do jejich prostoru pro volné uvážení.

49. Zadruhé je možné, že navrhovatel v původním řízení nebude moci využívat všech ustanovení směrnice 2003/86, která stanoví příznivější zacházení s žádostmi o sloučení rodiny uprchlíků. Článek 12 odst. 1 této směrnice stanoví odchylku, že členské státy nemohou po uprchlíkovi nebo jeho rodinných příslušnících požadovat, aby předložil důkaz, že osoba usilující o sloučení rodiny má odpovídající ubytování, zdravotní pojištění a stálé finanční příjmy k pokrytí jeho potřeb a potřeb jeho rodinných příslušníků. Kromě skutečnosti, že se tato odchylka netýká sloučení zletilých dětí, umožňuje třetí pododstavec téhož odstavce tohoto článku členským státům požadovat po uprchlíkovi, aby splnil podmínky uvedené v článku 7 uvedené směrnice, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka. V projednávané věci je zjevné, že žádost o sloučení rodiny bude podána ve lhůtě delší než 3 měsíce po přiznání postavení uprchlíka, k čemuž došlo dne 1. prosince 2015. Splnění uvedených podmínek se tedy může jevit jako zvláště problematické pro navrhovatele v původním řízení, který již několik let žije se svými dětmi v Belgii.

50. Zatřetí provádění směrnice 2003/86 může vést k odloučení sourozenců⁵³. Článek 4 odst. 2 písm. b) této směrnice totiž stanoví, že členské státy „mohou“ povolit vstup a pobyt zletilým svobodným dětem osoby usilující o sloučení rodiny, pokud se o sebe „prokazatelně nedokážou postarat z důvodu zdravotního stavu“. Členské státy proto nejsou povinny umožnit zletilým dětem osoby usilující o sloučení rodiny vstup na jejich území, a pokud ano, povolení je nutně podmíněno požadavkem důkazu o vztahu závislosti s dotčeným rodičem, což není situace, která by vyplývala ze spisu předloženého Soudnímu dvoru.

⁵¹ – Článek 5 odst. 1 směrnice 2003/86 stanoví, že členské státy určí, zda žádost o vstup a pobyt podá osoba usilující o sloučení rodiny, nebo rodinný příslušník nebo příslušníci.

⁵² – Situace se zdá být obzvláště složitá, neboť podle kasačního opravného prostředku žije se svou nezletilou dcerou, se svou přítelkyní (syrskou uprchlicí), u které je jeho dcera umístěna do pěstounské rodiny, jejich společným dítětem a s dětmi jeho přítelkyně.

⁵³ – ESLP uznává, že rodinný život může existovat i mezi sourozenci a uvedl, že v řízeních o umístění dětí by se mělo zamezit rozdělení sourozenců, neboť může dojít ke kolizi s nejlepším zájmem dítěte [rozsudky ESLP ze dne 18. února 1991, *Moustaquim v. Belgie* (CE:ECHR:1991:0218JUD001231386, bod 36), a ze dne 6. dubna 2010, *Mustafa a Armağan Akın v. Turecko* (CE:ECHR:2010:0406JUD000469403, bod 19)].

51. Začtvrté sloučení rodiny v Rakousku by ve skutečnosti vedlo ke ztrátě statusu dětí jako osob požívajících doplňkové ochrany uznaného Belgickým královstvím a ke ztrátě výhod z něj vyplývajících. Navíc, pokud by se dotčené osoby rozhodly podat v Rakousku žádosti o mezinárodní ochranu, mohly by narazit na stejný důvod nepřipustnosti, jako je důvod namítaný vůči žádosti jejich otce, který je předmětem sporu v původním řízení⁵⁴. Po sloučení rodiny na základě směrnice 2003/86 by měly děti navrhovatele v původním řízení postavení rodinných příslušníků osoby usilující o sloučení rodiny, tedy právně by se nacházely v situaci závislosti ve vztahu k němu, která může trvat několik let, než tyto děti budou moci získat samostatné povolení k pobytu⁵⁵. Kromě toho existují skutečné rozdíly mezi výhodami, kterých požívají rodinní příslušníci státního příslušníka třetí země na základě směrnice 2003/86, a právy přiznanými osobám požívajícím mezinárodní ochrany, jejichž srovnání je pro prvně uvedené nepříznivé⁵⁶. K tomuto zjištění přistupují předvídatelné obtíže spojené s přizpůsobením se novému pobytu v jiném členském státě po několika letech strávených v Belgii a přerušení sociálních a emocionálních vazeb v této zemi.

52. V této souvislosti je třeba připomenout, že ustanovení směrnice 2003/86 musí být vykládána a uplatňována ve světle článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, jak ostatně vyplývá ze znění bodu 2 odůvodnění a čl. 5 odst. 5 této směrnice, které ukládají členským státům povinnost posuzovat dotčené žádosti o sloučení rodiny v zájmu dotyčných dětí a s cílem upřednostnit rodinný život. Kromě posledně uvedeného cíle je cílem uvedené směrnice poskytnout ochranu státním příslušníkům třetích zemí, zejména nezletilým⁵⁷. Domnívám se, že s ohledem na výše uvedené úvahy není možné tvrdit, že provádění směrnice 2003/86 za účelem sloučení rodiny v členském státě, který udělil postavení uprchlíka, a tím učinit toto pravidlo použitelným, je v souladu s výše uvedenými základními právy nezletilého dítěte. Toto řešení by zejména znamenalo ztrátu statusu doplňkové ochrany, jakož i výhod s ní spojených, které *a priori* nelze v nové hostitelské zemi získat zpět, a možné odloučení sourozenců, což je přinejmenším paradoxní důsledek v kontextu sloučení rodiny.

53. Pokud jde o druhé řešení založené na sloučení rodiny, které za určitých podmínek umožňuje belgická právní úprava, je třeba připomenout oprávnění členských států, stanovené v čl. 3 odst. 5 směrnice 2003/86, udělit pouze na základě jejich vnitrostátních právních předpisů právo vstupu a pobytu za příznivějších podmínek. V tomto ohledu Komise ve svých pokynech pro používání směrnice 2003/86 uvedla, že potřeby humanitární ochrany osob požívajících doplňkové ochrany se neliší od potřeb uprchlíků, a proto vyzvala členské státy, aby přijaly pravidla pro uprchlíky a osoby požívající doplňkové nebo dočasné ochrany, která by jim přiznala podobná práva⁵⁸. I když velký počet členských států ve svých vnitrostátních právních předpisech stanoví možnost, aby osoby požívající doplňkové ochrany mohly podat žádost o sloučení rodiny za stejných

⁵⁴ – Rakouské právní předpisy provádějící směrnici 2003/86 stanoví, že žádost o azyl bude zamítnuta jako nepřipustná, pokud mezinárodní ochranu přiznal jiný členský stát: ustanovení § 4 písm. a) Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Asylgesetz 2005 – AsylG 2005) dostupné na následující adrese (v německém jazyce): <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20004240>.

⁵⁵ – Viz články 13 a 15 směrnice 2003/86. V rozsudku ze dne 14. března 2019, Y. Z. a další (Podvod při sloučení rodiny) (C-557/17, EU:C:2019:203, bod 47), Soudní dvůr rozhodl, že z cíle směrnice 2003/86, jak vyplývá z bodu 4 odůvodnění, jakož i z celkové systematiky této směrnice, zejména z jejího čl. 13 odst. 3 a čl. 16 odst. 3, vyplývá, že dokud dotyční rodinní příslušníci nenabylí samostatné právo pobytu na základě článku 15 uvedené směrnice, je jejich právo pobytu právem, které je odvozeno od práva pobytu dotyčné osoby usilující o sloučení rodiny a má napomáhat integraci této posledně uvedené osoby.

⁵⁶ – Články 29, 30 a 32 směrnice 2011/95 stanoví několik práv a výhod ve prospěch osob požívajících mezinárodní ochrany, které nejsou uvedeny ve směrnici 2003/86 ve vztahu k rodinným příslušníkům osoby usilující o sloučení rodiny, a sice přístup k sociální péči, ke zdravotní péči a k bydlení. Rodinní příslušníci osoby usilující o sloučení rodiny mají právo na přístup k zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti podle článku 14 směrnice 2003/86, ale členské státy mohou stanovit lhůtu v délce 12 měsíců předtím, než povolí výkon této činnosti, a omezit tento přístup dospělým svobodným dětem.

⁵⁷ – Viz rozsudek ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, body 46 a 56).

⁵⁸ – COM (2014) 210 final, bod 6.2, s. 25 a 26.

podmínek jako uprchlíci, v uvedených právních úpravách nadále přetrvávají rozdíly, přičemž některé právní úpravy stále obsahují značné rozdíly v zacházení s uprchlíky a osobami požívajícími doplňkové ochrany, pokud jde o podmínky přístupu ke sloučení rodiny⁵⁹. V projednávané věci je třeba konstatovat, že z kasačního opravného prostředku podaného navrhovatelem v původním řízení před předkládajícím soudem vyplývá, že se marně snažil dosáhnout sloučení rodiny se svou nezletilou dcerou, protože nebyl schopen předložit dokumenty požadované *ad hoc* příslušným obecním úřadem. V předkládacím usnesení je rovněž uvedeno, že dotyčný nemá povolení k pobytu v Belgii⁶⁰.

54. Obecně je však myslitelné, že se státní příslušník třetí země, který již požívá mezinárodní ochrany přiznané v prvním členském státě, vydá do jiného členského státu, aby se připojil ke své rodině, a podá novou žádost o ochranu v tomto jiném státě, a je mu současně vydáno povolení k pobytu podle čl. 13 odst. 2 směrnice 2003/86 nebo v souladu s příznivější vnitrostátní právní úpravou, která tuto směrnici provádí. Pokud se tak nestane, může být tomuto státnímu příslušníkovi přiznán status vnitrostátní ochrany z jiných důvodů, než je potřeba mezinárodní ochrany, tedy na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů, který nespadá do oblasti působnosti směrnice 2011/95. Z článku 2 písm. h) *in fine* směrnice 2011/95 totiž vyplývá, že tato směrnice připouští, že hostitelské členské státy mohou podle svého vnitrostátního práva přiznat vnitrostátní ochranu „jiné formy“, s níž jsou spojena práva umožňující osobám, jež nemají status uprchlíka nebo doplňkové ochrany, pobývat na území dotyčného členského státu⁶¹. V obou těchto případech by bylo třeba ověřit, zda tyto statusy mohou zaručit určitou stabilitu pobytu a následně celistvost rodiny v tomto státě. Pokud ano, měl by hostitelský členský stát podle mého názoru moci uplatnit možnost, kterou mu poskytuje čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, prohlásit žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou, bez ohledu na jakoukoli analýzu vztahu mezi žadatelem a dotčeným rodinným příslušníkem⁶².

3. Ke vztahu mezi žadatelem a jeho rodinným příslušníkem

55. Je třeba zdůraznit, že jak vyplývá z vysvětlení k Listině a v souladu s čl. 52 odst. 3 tohoto aktu, práva zaručená v článku 7 Listiny mají stejný smysl a rozsah jako práva zaručená v článku 8 EÚLP, jak jej vykládá judikatura ESLP. Ve věcech týkajících se rodinného života⁶³ a přistěhovalectví ESLP

⁵⁹ – Při řešení problémů spojených s migrační krizí v roce 2015 navíc některé státy jako Německá spolková republika a Švédské království dočasně omezily možnost sloučení rodiny ve vztahu k osobám, které mají nárok na doplňkovou ochranu [Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny ze dne 29. března 2019, COM(2019) 162 final, s. 4; UNHCR „The ‚Essential Right‘ to Family Unity of Refugees and Others in Need of International Protection in the Context of Family Reunification“, s. 142 až 145, a „Uplatňování práva uprchlíků na sloučení rodiny v Evropě“, tematická zpráva zveřejněná komisařem Rady Evropy pro lidská práva, 2017, s. 32 až 34].

⁶⁰ – Navrhovatel v původním řízení tedy pobývá na území členského státu, zjevně aniž splnil podmínky vstupu, pobytu nebo bydliště v tomto členském státě, a již z tohoto samotného důvodu pobývá v tomto členském státě neoprávněně, i když má platné povolení k pobytu v jiném členském státě z důvodu, že mu v tomto jiném členském státě bylo přiznáno postavení uprchlíka. Za těchto okolností je povinen se neprodleně vrátit na území tohoto jiného členského státu na základě čl. 6 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98) a může být případně nuceně přemístěn do tohoto jiného členského státu podle vnitrostátních právních předpisů státu, ve kterém má bydliště [rozsudek ze dne 24. února 2021, M a další (Přemístění do členského státu) (C-673/19, EU:C:2021:127, body 30, 33, 45 až 48)].

⁶¹ – Viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2010, B a D (C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 116 až 118) a ze dne 23. května 2019, Bilali (C-720/17, EU:C:2019:448, bod 61).

⁶² – Je samozřejmě pravděpodobné, že v praxi může takové postavení zabránit podání žádosti o mezinárodní ochranu v hostitelském členském státě nebo vést k jejímu zpětvzetí.

⁶³ – Od roku 2016 má navrhovatel v původním řízení bydliště v Belgii a žije ve společné domácnosti se svou nezletilou dcerou. Takové okolnosti nesporně zakládají existenci „rodinného života“, jak to vyžaduje ESLP ve své judikatuře týkající se článku 8 EÚLP, přičemž je třeba podotknout, že tento pojem „rodinný život“ může zahrnovat i vztah mezi manželským či nemanželským dítětem a jeho otcem bez ohledu na to, zda s nimi v domácnosti žije i matka, či nikoli, a že ochrana zaručená zmíněným ustanovením se vztahuje na všechny rodinné příslušníky [rozsudek ESLP ze dne 3. října 2014, Jeunesse v. Nizozemsko (CE:ECHR:2014:1003)UD001273810, bod 117)].

porovnává význam dotčených zájmů, a sice osobního zájmu dotčených jednotlivců na vedení rodinného života na daném území a obecného zájmu sledovaného státem, v projednávané věci kontroly přistěhovalectví. Pokud se jedná o děti, ESLP má za to, že je třeba vzít v úvahu jejich nejlepší zájem. V tomto konkrétním bodě připomíná, že zejména v mezinárodním právu panuje široká shoda, pokud jde o myšlenku, že nejlepší zájem dětí by měl mít přednost ve všech rozhodnutích, která se jich dotýkají. Tento zájem sice není rozhodující sám o sobě, ale bezpochyby je třeba mu přikládat velký význam. Ve věcech týkajících se sloučení rodiny tak ESLP věnuje zvláštní pozornost situaci dotčených nezletilých, zejména jejich věku, jejich situaci v dotčené zemi nebo dotčených zemích a míře jejich závislosti na rodičích⁶⁴.

56. Poznávám, že tento pojem „vztah závislosti“ používá rovněž Soudní dvůr ve své judikatuře týkající se přistěhovaleckých sporů⁶⁵. Totéž platí pro přiznání státnímu příslušníkovi třetí země na základě článků 20 a 21 SFEU odvozeného práva pobytu na území Unie, založeného jeho rodinným příslušníkem, který je občanem Unie, pokud mezi oběma existuje takový vztah závislosti, že by posledně uvedený byl nucen doprovázet uvedeného příslušníka a opustit území Unie jako celek⁶⁶. Rovněž je možné odkázat na judikaturu Soudního dvora týkající se individualizovaného posouzení žádostí o sloučení rodiny, uloženého článkem 17 směrnice 2003/86, které musí zohlednit veškeré relevantní skutečnosti, které nastaly v projednávaném případě, a které obzvláště zohlední zájmy dotčených dětí a cíl upřednostnit rodinný život, přičemž stupeň jejich závislosti na rodičích je součástí těchto skutečností⁶⁷.

57. Za těchto okolností musí být posouzení příslušným vnitrostátním orgánem vážné hrozby zacházení v rozporu s článkem 7 Listiny ve spojení s článkem 24 Listiny, které následuje po osobním pohovoru podle článků 14 a 34 směrnice 2013/32, provedeno s ohledem na všechny relevantní prvky projednávané věci, včetně zejména věku dítěte, jeho situace v dotčené zemi⁶⁸ a stupně závislosti dítěte na jeho rodičích, s přihlédnutím k jeho fyzickému a emocionálnímu vývoji, stupni jeho emocionálního vztahu s rodiči, které mohou charakterizovat riziko, které by odloučení od nich znamenalo pro vztah mezi rodičem a dítětem a rovnováhu tohoto dítěte. Skutečnost, že rodič žije společně s nezletilým dítětem, je tedy jedním z relevantních faktorů, které je třeba vzít v úvahu při určování existence vztahu závislosti mezi nimi, aniž však tvoří jeho nezbytnou podmínku⁶⁹.

D. Dílčí závěry

58. S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát využil možnosti poskytnuté tímto ustanovením odmítnout žádost o přiznání statusu uprchlíka jako nepřípustnou z toho důvodu, že žadatelé již byl udělen takový status jiným členským státem, pokud je tento žadatel vystaven vážné hrozbě, že v případě vrácení do tohoto jiného členského státu bude podroben zacházení neslučitelnému s právem na respektování

⁶⁴ – Rozsudek ESLP ze dne 3. října 2014, Jeunesse v. Nizozemsko (CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, body 109 a 118).

⁶⁵ – Z bodu 16 odůvodnění a článku 16 nařízení č. 604/2013 mimoto vyplývá, že za účelem zajištění úplného dodržování zásady zachování celistvosti rodiny a zásady respektování nejlepšího zájmu dítěte představuje existence vztahu závislosti mezi žadatelem o mezinárodní ochranu a jeho některými rodinnými příslušníky závazným kritériem pro určení příslušnosti.

⁶⁶ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (Sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, bod 52).

⁶⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. května 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 59).

⁶⁸ – Z rozsudku ze dne 14. března 2019, Y. Z. a další (Podvod při sloučení rodiny) (C-557/17, EU:C:2019:203, bod 54), vyplývá, že lze zohlednit dobu trvání pobytu dítěte, jakož i jeho rodiče, v hostitelském členském státě, věk dítěte v době, kdy přicestovalo do tohoto členského státu, a případně okolnost, že zde vyrůstalo a získalo vzdělání, jakož i existenci rodinných, ekonomických, kulturních a sociálních vazeb dítěte a rodiče k uvedenému členskému státu a v uvedeném členském státě.

⁶⁹ – Obdobně viz rozsudek ze dne 8. května 2018, K. A. a další (Sloučení rodiny v Belgii) (C-82/16, EU:C:2018:308, body 71 až 73).

rodinného života stanoveným v článku 7 Listiny ve spojení s povinností zohlednit nejlepší zájem dítěte zakotvený v čl. 24 odst. 2 Listiny. Podle mého názoru tento výklad není v rozporu s cíli této směrnice a obecněji s cíli společného evropského azylového systému.

59. Pokud jde o hospodárnost řízení, nelze se platně dovolávat dodatečného nebo nepřiměřeného pracovního vytížení příslušných vnitrostátních orgánů s ohledem na procesní požadavky, které jsou nyní stanoveny směrnicí 2013/32, a konkrétněji na povinnost osobního pohovoru před jakýmkoli rozhodnutím, včetně nepřipustnosti žádosti. Provedení takového pohovoru zároveň umožňuje upřesnit rodinnou situaci žadatele a případně posoudit potřeby žadatele v oblasti mezinárodní ochrany. Tento postup proto umožňuje příslušnému orgánu co nejlépe a rychle posoudit situaci žadatele v zájmu dotčené osoby i členského státu, což přispívá k cíli rychlosti a požadavku úplnosti posouzení žádosti.

60. Pokud jde o předcházení druhotnému pohybu, domnívám se, že situace navrhovatele v původním řízení, který se po získání statusu uprchlíka přestěhoval do jiného členského státu, aby se sloučil se svými dětmi a žil s nimi, nespadá do tohoto pojmu ve vlastním slova smyslu. Tento pohyb v rámci Unie není na rozdíl od toho, co je uvedeno v bodě 13 odůvodnění směrnice 2013/32, výlučným důsledkem rozdílů mezi právními rámci členských států, ale je odůvodněn splněním základního práva stanoveného v článku 7 Listiny. Jinými slovy, postup žadatele nespadá do toho, co se běžně označuje jako azylové „forum shopping“, jelikož dotčená osoba nehledala lepší právní ochranu ani nespolehala na rozdíly v úrovni sociální ochrany poskytované členskými státy za účelem získání lepších materiálních životních podmínek. Mimoto s ohledem na podmínky, kterými se řídí zákaz provést čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 uložený členským státem, považuji perspektivu „zahlcení“ systému za nepravděpodobnou.

61. Řešení nastíněné v tomto stanovisku je podle mého názoru plně v souladu s dalšími cíli sledovanými unijním normotvůrcem prostřednictvím vytvoření společného evropského azylového systému, a to harmonizací norem v oblasti zejména azylových řízení, ochranou a integrací osob požívajících mezinárodní ochrany a jejich rodinných příslušníků v hostitelském členském státě a předností nejlepšího zájmu dítěte při rozhodování. Navrhovaný výklad čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 považuji za vhodný v kontextu, který se vyznačuje rozmanitostí možných situací žadatelů o mezinárodní ochranu v rámci Unie. Skutečnost, že je toto ustanovení pro členské státy nepovinné, že status uprchlíka je některými vnitrostátními právními předpisy provádějícími článek 3 směrnice 2011/95 automaticky uznán na odvozeném základě rodinnému příslušníkovi osoby požívající mezinárodní ochrany a že vnitrostátní provedení směrnice 2003/86 někdy vedla ke sladění statusu uprchlíka se statusem uděleným podpůrnou ochranou, přispívá k této různorodosti v rozporu s cílem harmonizačního procesu, který vyžaduje, aby se žadatelé o mezinárodní ochranu bylo zacházeno stejně a přiměřeně, ať se nacházejí kdekoli na území Unie.

E. K důsledkům přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu

62. Podstatou druhé předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2011/95 musí být vykládána tak, že ukládá hostitelskému členskému státu, aby rozšířil prospěch z mezinárodní ochrany poskytnuté nezletilému dítěti na rodiče, který s ním žije, v souladu s právem na respektování rodinného života zakotveným v článku 7 Listiny ve spojení s povinností zohlednit nejlepší zájem dítěte stanovenou v čl. 24 odst. 2 Listiny. Odpověď na tuto otázku podle mého názoru vyžaduje několik poznámek týkajících se důsledků nemožnosti hostitelského členského státu využít možnosti, kterou mu poskytuje čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, a tedy přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu.

63. Zaprvé je třeba připomenout, že mechanismus nepřípustnosti stanovený v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32 představuje odchylku z povinnosti členských států posoudit po věcné stránce všechny žádosti o mezinárodní ochranu, tedy posoudit, zda má dotčený žadatel nárok na mezinárodní ochranu v souladu se směrnicí 2011/95. Směrnice 2011/95 podle svého článku 1 stanoví nejprve normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany; dále jednotný status pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a konečně obsah poskytnuté ochrany. Jak již Soudní dvůr upřesnil, z článků 13 a 18 směrnice 2011/95 ve spojení s definicemi pojmů „uprchlík“ a „osoba, která má nárok na doplňkovou ochranu“, jež jsou obsaženy v čl. 2 písm. d) a f) této směrnice, vyplývá, že mezinárodní ochrana podle této směrnice musí být v zásadě přiznána každému státnímu příslušníku třetí země a osobě bez státní příslušnosti, kteří mají oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních, z důvodu zastávání určitých politických názorů nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám, nebo kteří čelí reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu ve smyslu článku 15 uvedené směrnice⁷⁰.

64. V případě, že se tedy členský stát nachází v situaci, která mu brání využít možnosti, kterou mu poskytuje čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32, bude jeho povinností posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která mu byla předložena, a ověřit splnění materiálních podmínek přiznání této ochrany, jak byly uvedeny výše, žadatelem o mezinárodní ochranu. Členský stát tak musí dotčeného státního příslušníka třetí země považovat za osobu podávající první žádost o mezinárodní ochranu a jako s takovým s ním zacházet, bez ohledu na ochranu, kterou mu již udělil jiný členský stát. Důsledky takové situace byly jasně předvídaný unijním normotvůrcem v rámci mechanismu nepřípustnosti stanoveného v čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32⁷¹ a v rámci posouzení žádosti po věcné stránce nelze v žádném případě opětovně zohlednit okolnost týkající se předchozího uznání mezinárodní ochrany prvním členským státem, neboť jinak by bylo toto ustanovení zbaveno veškerého užitečného účinku⁷².

65. Zadruhé všichni zúčastnění v podstatě zdůrazňují, že účelem žádosti podané navrhovatelem v původním řízení je zajistit sloučení rodiny nebo že je žádost sloučením rodiny pouze odůvodněna, jelikož dotčená osoba neprokazuje potřebu mezinárodní ochrany, která již byla naplněna v Rakousku. Jeho žádost o mezinárodní ochranu proto ve skutečnosti není žádostí a s ohledem na znění, obecný systém a cíle směrnice 2011/95 nemůže vést k udělení statusu, na který se tato ochrana vztahuje. V tomto ohledu považují za nezbytné jasně rozlišovat mezi samotným právním nástrojem, žádostí o mezinárodní ochranu, a obsahem argumentů a důkazů, které jsou na její podporu poskytnuty, jakož i případným podkladovým odůvodněním žadatele o mezinárodní ochranu.

66. Pojem „žádost o mezinárodní ochranu“ je vymezen v čl. 2 písm. b) směrnice 2013/32 jako „žádost o ochranu členským státem učiněná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežadá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do

⁷⁰ – Viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626, body 48 a 49).

⁷¹ – V souladu s článkem 32 směrnice 2013/32, aniž je dotčen článek 27 této směrnice, který se týká zpětvzetí žádosti, mohou členské státy považovat žádost za nedůvodnou, pouze pokud rozhodující orgán zjistil, že žadatel nesplňuje předpoklady pro přiznání mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95. Žádost může být rovněž zamítnuta jako zjevně nedůvodná v souladu s čl. 31 odst. 8 písm. b) ve spojení s čl. 32 odst. 2 směrnice 2013/32, jedná-li se o uvedenou okolnost a je-li to stanoveno vnitrostátními právními předpisy, což může nastat tehdy, pokud je žádost o mezinárodní ochranu podána státním příslušníkem, který pochází z bezpečné země původu.

⁷² – V tomto ohledu nepovažují za relevantní vyjádření belgické vlády (body 36, 37, 56, 58 a 61), podle nichž je přiznání statusu mezinárodní ochrany vyhrazeno pouze osobám, které splňují předpoklady pro takové přiznání, což není případ státních příslušníků třetích zemí, jako je navrhovatel v původním řízení, kteří již požívají takového statusu přiznaného v členském státě, který jej chrání proti veškerým formám pronásledování nebo vážné újmy.

oblasti působnosti [směrnice 2011/95] a o níž lze požádat samostatně“. Má za to, že tato žádost byla učiněna v okamžiku, kdy dotyčná osoba projevila před jedním z orgánů uvedených v čl. 6 odst. 1 směrnice 2013/32 vůli požívat mezinárodní ochrany; projev této vůle přitom nemůže podléhat žádným správním formalitám⁷³. Z předkládacího rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že návrhovátelem v původním řízení podal dne 14. června 2018 v Belgii žádost považovanou za žádost o mezinárodní ochranu, se kterou bylo jako takovou nakládáno příslušnými orgány, které ji prohlásily za nepřípustnou na základě vnitrostátních předpisů provádějících čl. 33 odst. 2 písm. a) směrnice 2013/32.

67. Ve věci samé Soudní dvůr rozhodl, že na základě článku 13 směrnice 2011/95 přiznávají členské státy postavení uprchlíka všem státním příslušníkům třetích zemí nebo osobám bez státní příslušnosti splňujícím hmotněprávní podmínky pro to, aby byly považovány za uprchlíka v souladu s kapitolami II a III této směrnice, přičemž členské státy nemají v tomto ohledu žádnou diskreční pravomoc⁷⁴. Stejně řešení se použije obdobně pro status doplňkové ochrany vzhledem k podobné formulaci článku 18 směrnice 2011/95⁷⁵. Existence podkladového a vhodného odůvodnění žadatele, pokud jde o zachování celistvosti rodiny v dotčeném členském státě, je v dané věci irelevantní, pokud jsou splněny výše uvedené podmínky. V této souvislosti může být posouzení žádosti o mezinárodní ochranu založené výhradně na nezbytné celistvosti rodiny s osobou požívající takovou ochranu, bez ohledu na jakékoli tvrzení o riziku pronásledování nebo závažných hrozeb týkajících se žadatele, ukončeno s ohledem na ustanovení směrnice 2011/95 pouze zamítnutím věci po věcné stránce. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že tato směrnice nestanoví rozšíření statusu uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany na rodinné příslušníky osoby, které byl tento status přiznán, což neznamená, že rodinná vazba nesmí být nikdy zohledněna, pokud jde o udělení mezinárodní ochrany⁷⁶.

68. Zatřetí, jak vyplývá z bodu 12 odůvodnění směrnice 2011/95, cílem jejích ustanovení je zajistit používání společných kritérií pro zjišťování totožnosti osob, které potřebují mezinárodní ochranu, a minimální úroveň výhod poskytovaných uvedeným osobám ve všech členských státech⁷⁷. Mimoto podle bodů 11 a 12 odůvodnění směrnice 2013/32, jakož i podle článku 1 této směrnice se rámec poskytnutí mezinárodní ochrany opírá o pojetí „jednotného řízení“ a vychází z minimálních společných pravidel⁷⁸. Za těchto okolností se lze domnívat, že se situacemi žadatelů o mezinárodní ochranu se skutečnou podobností by měly příslušné vnitrostátní orgány různých členských států zacházet stejně, a tyto situace by měly vyžadovat stejnou odpověď ve věci samé. Jinými slovy, návrhovátelem v původním řízení by měl být *a priori* uznán status za uprchlíka v Belgii, což by vedlo k souběhu mezinárodní ochrany. Ačkoli směrnice 2011/95 a 2013/32 existenci takové situace ani její ukončení výslovně nepředpokládají, představuje však pro členské státy

⁷³ – Viz rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu) (C-808/18, EU:C:2020:1029, bod 97).

⁷⁴ – Viz rozsudek ze dne 14. května 2019, M a další (Odnětí postavení uprchlíka) (C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, bod 89).

⁷⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. května 2019, Bilali (C-720/17, EU:C:2019:448, bod 36).

⁷⁶ – Viz rozsudek ze dne 4. října 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 68). V tomto rozsudku totiž Soudní dvůr upřesnil, že článek 3 směrnice 2011/95 umožňuje členskému státu v případě přiznání mezinárodní ochrany jednomu rodinnému příslušníkovi rozšířit za určitých podmínek tuto ochranu i na další příslušníky této rodiny. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že žádosti o mezinárodní ochranu sice nelze jako takové vyhovět z důvodu, že rodinný příslušník žadatele má odůvodněné obavy z pronásledování nebo je vystaven reálné hrozbě vážné újmy, naproti tomu je však třeba přihlídnout k takovýmto hrozbám, jimž je vystaven rodinný příslušník žadatele, aby bylo možné určit, zda je z důvodu rodinné vazby k této ohrožené osobě sám vystaven hrozbám pronásledování nebo vážné újmy.

⁷⁷ – Viz rozsudek ze dne 14. května 2019, M a další (Odnětí postavení uprchlíka) (C-391/16, C-77/17 a C-78/17, EU:C:2019:403, bod 79).

⁷⁸ – Viz rozsudek ze dne 25. července 2018, A (C-404/17, EU:C:2018:588, bod 30).

možný důsledek nepovinné povahy provedení čl. 33 odst. 2 písm. a) této posledně uvedené směrnice, a tato byla implicitně ale nutně připuštěna Soudním dvorem v jeho judikatuře týkající se tohoto ustanovení⁷⁹.

69. Ve snaze o úplnost ohledně posouzení takové situace uvádím, že pokud jde konkrétně o postavení uprchlíka, článek 14 směrnice 2011/95 ve spojení s článkem 11 uvedené směrnice stanoví případy, kdy členské státy mohou nebo musí tento status odejmout, ukončit jeho platnost nebo zamítnout prodloužení jeho platnosti. Žádná z uvedených situací, které musí být podle Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky⁸⁰, vykládány restriktivně, nepokrývá situaci dvojího uznání. Je však třeba zdůraznit, že článek 45 směrnice 2013/32, který určuje záruky, které má dotčená osoba, pokud příslušný vnitrostátní orgán zamýšlí v souladu s článkem 14 směrnice 2011/95 odejmout mezinárodní ochranu, která jí byla poskytnuta, obsahuje odchylnou se odstavce 5. Tento odstavec stanoví, že členské státy mohou rozhodnout, že uvedená ochrana ze zákona zaniká, pokud se osoba požívající této ochrany jednoznačně zřekla toho, aby byla za osobu požívající mezinárodní ochrany uznávána, což podle mého názoru může zahrnovat případ žádosti a následného získání ochrany poskytnuté v prvním státě v druhém členském státě. Konečně je více než pravděpodobné, že situace dvojího uznání bude mít za následek, že nebude prodloužena platnost dočasně povolení k pobytu automaticky získaného v prvním členském státě na základě článku 24 směrnice 2011/95 z důvodu neexistence žádosti v tomto smyslu podané dotčným, na základě zohlednění nepřítomnosti dotčeného na vnitrostátním území po určitou dobu, jakož i z důvodu nabytí nového povolení k pobytu v druhém členském státě. Bod 40 odůvodnění směrnice 2011/95 přitom stanoví, že členské státy mohou v mezích daných mezinárodními závazky stanovit, že je udělení výhod týkajících se přístupu k zaměstnání, sociální a zdravotní péči a přístupu k integračním opatřením podmíněno předchozím vydáním povolení k pobytu. Tyto skutečnosti mohou relativizovat význam a důsledky dvojího uznání mezinárodní ochrany v praxi.

70. Konečně uvádím, že pravděpodobnost, byť vysoká, nikdy nepředstavuje jistotu a nelze vyloučit, že individuální posouzení druhé žádosti o mezinárodní ochranu, po poskytnutí mezinárodní ochrany prvním členským státem, může skončit zamítnutím této žádosti. I když normativní systém zavedený směrnicemi 2011/95 a 2013/32 představuje určitý pokrok směrem ke společnému evropskému azylovému systému, není úplnou harmonizací. Jak zdůrazňuje generální advokát J. Richard de la Tour⁸¹, některé pojmy zásadní pro provedení směrnice 2011/95 nejsou definovány *stricto sensu*, což ponechává prostor k tomu, aby byly posouzeny členskými státy různě, a vede k žádostem o výklad unijního práva předkládaným Soudnímu dvoru. Poznámám nicméně, že v případě zamítnutí uvedené žádosti po věcné stránce bude druhý členský stát případně moci poskytnout neúspěšné dotčené osobě možnost požívat výhody stanovené v článcích 24 až 35 směrnice 2011/95, a to v souladu s článkem 23 této směrnice.

⁷⁹ – Viz rozsudek Ibrahim a další a usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Hamed a Omar (C-540/17 a C-541/17, nezveřejněné, EU:C:2019:964).

⁸⁰ – Příručka a směrnice k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokolu z roku 1967, prosinec 2011, HCR/1P/4/FRE/REV. 3, bod 116.

⁸¹ – Stanovisko generálního advokáta J. Richarda de la Tour ve věci Bundesrepublik Deutschland (Zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:384, bod 108).

V. Závěry

71. S přihlédnutím k výše uvedeným úvahám navrhuji Soudnímu dvoru, aby Conseil d'État (Státní rada, Belgie) odpověděl následovně:

- „1) Článek 33 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát využil možnosti poskytnuté tímto ustanovením odmítnout žádost o přiznání mezinárodní ochrany jako nepřipustnou z toho důvodu, že žadateli již byla udělena taková ochrana jiným členským státem, pokud je tento žadatel vystaven vážné hrozbě, že v případě vrácení do tohoto jiného členského státu bude podroben zacházení neslučitelnému s právem na respektování rodinného života stanoveným v článku 7 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s článkem 18 a s čl. 24 odst. 2 této Listiny.

Okolnost, že je žadatel o mezinárodní ochranu rodičem nezletilého dítěte požívajícího uvedené ochrany v hostitelském členském státě, může vést ke zjištění existence takové hrozby, s výhradou ověření, které musí provést příslušné vnitrostátní orgány, zda tento žadatel nemá právní status, který by mu zaručoval stabilní pobyt v tomto státě, a skutečnosti, že odloučení dítěte od jeho rodiče může poškodit jejich vztahy a rovnováhu tohoto dítěte.

- 2) Přípustnost žádosti o mezinárodní ochranu podané uvedeným žadatelem vyžaduje přezkoumání žádosti po věcné stránce za účelem ověření splnění podmínek pro přiznání této ochrany stanovených v člancích 13 a 18 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany. Tato směrnice nestanoví rozšíření statusu uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany na rodinné příslušníky osoby, které byl tento status přiznán.“